

Από τον Πηλό στα Κεραμικά Αγγεία :

Πρώτη Ύλη – Τεχνικές Κατασκευής – Όπτηση

Κερασσία Ντούνη,

Αρχαιολόγος της Β'ΕΠΚΑ, ΥΠΠΟΑ

Είναι πολύ δύσκολο να ορίσει κανείς τις απαρχές της κεραμικής. Αρχικά, ο προϊστορικός άνθρωπος θα πρέπει να χρησιμοποιούσε τον πηλό, την εύπλαστη αυτή πρώτη ύλη, για να κατασκευάσει αντικείμενα τα οποία στην συνέχεια στέγνωνε στον ήλιο. Όταν όμως ανακάλυψε την φωτιά, ένας ολόκληρος κόσμος άλλαξε : η μετατροπή του πηλού στο κεραμικό, δηλαδή σε μια νέα ύλη η οποία αντέχει στον χρόνο και στην χρήση, έδωσε πολλές και νέες δυνατότητες. Η κατάρκτηση αυτή τοποθετείται χρονικά την περίοδο που ο άνθρωπος εγκαταλείπει τη νομαδική ζωή και εγκαθίσταται σε μόνιμους οικισμούς, ενώ ταυτόχρονα αρχίζει και την συστηματική καλλιέργεια της γης. Κατά τη περίοδο αυτή, δηλαδή τη νεολιθική όπως ονομάζεται, ο άνθρωπος μαθαίνει να κατασκευάζει αγγεία και διάφορα σκεύη και αντικείμενα που χρησιμοποιεί σε όλες σχεδόν τις δραστηριότητες του όπως η προετοιμασία, παρασκευή και κατανάλωση των τροφών, η αποθήκευση τροφών και άλλων ειδών, καθώς και άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με την υφαντική, την λατρεία κτλ.

Για την κατασκευή των αγγείων και σκευών χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές ενώ πολύ συχνά, ήδη από τα πρώτα στάδια, αρχίζει να διακοσμεί τα αντικείμενα με απλά γεωμετρικά σχέδια. Με την πάροδο των αιώνων, οι τεχνικές κατασκευής και διακόσμησης γίνονται σταδιακά πιο περίπλοκες και η διαδικασία του ψησίματος πιο απαιτητική. Με αυτό τον τρόπο φθάνουμε στην κλασική περίοδο όπου η κεραμική τέχνη αγγίζει το απόγειο της στην μελανόμορφη και ερυθρόμορφη αγγειογραφία. Η ανασύσταση της διαδικασίας κατασκευής ενός αγγείου, δηλαδή οι τεχνικές που έχουν χρησιμοποιηθεί από τους κεραμείς, αποτελεί σημαντική μέθοδος για την αρχαιολογική έρευνα. Οι τεχνικές θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι συνδέουν τα άμεσα αρχαιολογικά δεδομένα, δηλαδή τα αγγεία και τα αντικείμενα που ανακαλύπτουμε στην ανασκαφή, με την κοινωνία μέσα στην οποία κατασκευάζονται, έχοντας ως αποτέλεσμα την καλύτερη κατανόηση αυτής.